TURKU AMK

Turun AMK:n hankintapolitiikka hiilipäästöjen vähentämiseksi

Kuvat: Adobe Stock Photo (Education Licence)

TURKU AMK

Turun ammattikorkeakoulun kestävyysohjelma 2026-2030:

Turun AMK:ssa kestävyys on osa jokapäiväistä toimintaa. Kestävyystyömme perustuu ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyyden edistämiseen. Vähennämme toimintamme haitallisia vaikutuksia, vahvistamme myönteistä kädenjälkeämme ja kehitämme ratkaisuja, joilla rakennetaan kestävää ja oikeudenmukaista tulevaisuutta.

Turun ammattikorkeakoulun ensimmäinen hankintapolitiikka hiilipäästöjen vähentämiseksi julkaistiin vuonna 2023. Vuonna 2026 hankintapolitiikkaa on päivitetty tukemaan kestävyysohjelmaa.

Hankinnat ovat hiilijalanjäljen suurin päästölähde

Vuosittainen hiilijalanjäljen laskenta nostaa esille hankintojen suuren merkityksen päästöjen muodostumisessa. Esimerkiksi vuonna 2025 Turun AMK:n **hankintojen päästöt muodostivat 68 prosenttia koko Turun AMK:n hiilijalanjäljestä.**

Vuonna 2025 keskeisen päästölähteen hankinnoissa muodostavat IT-laitteet (tietokoneet ja puhelimet) ja -ohjelmistot. Etenkin IT-asiantuntijapalvelujen ja ohjelmistojen päästöt ovat nousseet henkilöstömäärän kasvun ja hinnankorotusten vuoksi.

IT-laitteiden päästövaikutusta on pyritty vähentämään eri tavoin: hankintaohjeistuksella, pidentämällä laitteiden käyttöaikaa sekä huolehtimalla laitteiden uudelleenkäytöstä ja kierrätyksestä.

Muut merkittävimmät päästölähteet liittyivät laite-, kalusto-, asiantuntijapalvelu-, ja viestintä- ja markkinointihankintoihin.

Hiilijalanjälki lasketaan vuosittain

TURKU AMK

Hiilijalanjälkeä seurataan kansainvälisten standardien, kuten GHG-protokollaan (Greenhouse Gas Protocol) pohjautuvan Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n hiilijalanjälki-laskentamenetelmän mukaisesti.

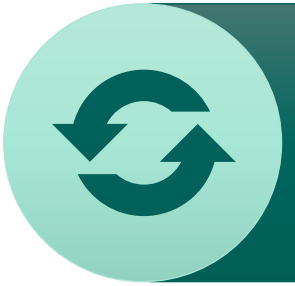
Ammattikorkeakouluille yhteinen Arenen hiilijalanjälkilaskentamenetelmä kattaa Scope 1, 2 ja 3 -päästöt, jotka sisältävät muun muassa kampuksen lämmityksen ja sähkönkulutuksen, työmatkustuksen sekä hankinnat.

Laskentatulokset ohjaavat toimintaa (esim. matkustuskäytännöt ja hankintalinjaukset). Tuloksista ja toimenpiteistä raportoidaan sisäisesti ja osin myös ulkoisesti.

Kestävä kehitys huomioidaan ammattikorkeakoulun yksiköiden toimintasuunnitelmissa ja koko henkilöstölle jaettava Power BI -raportti mahdollistaa hiilijalanjäljen ja esimerkiksi eri hankintakategorioiden seuraamisen reaaliaikaisesti.

Hiilijalanjälkilaskenta on automatisoitu niiltä osin kuin se on mahdollista.

Tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan lisätä toimittajilta ja arvoketjuun kuuluvilta kumppaneilta saatujen ensisijaisten päästötietojen käyttöä, jolloin mahdollistetaan entistä tarkempi hiilijalanjäljen laskenta.

Vähähiiliset julkiset hankinnat

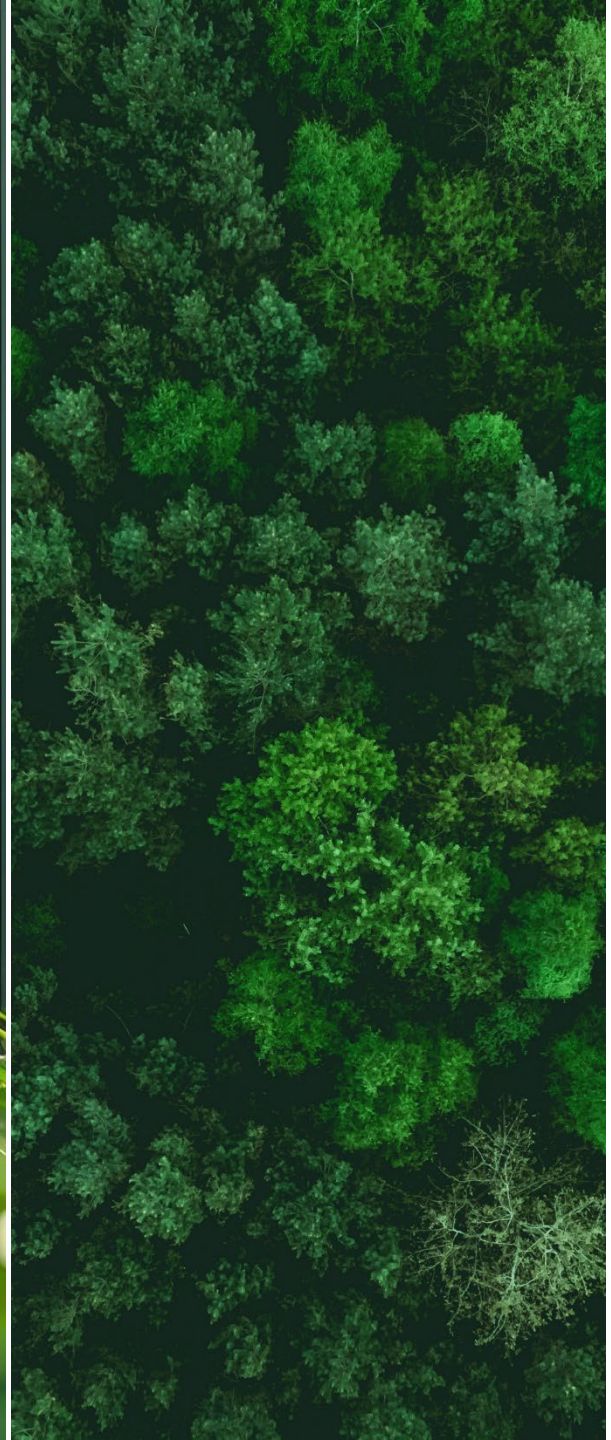
Vähähiiliset julkiset hankinnat tarkoittavat julkisia palvelu- ja tavarahankintoja ja rakennusurakoita, jotka tuottavat elinkaarensa aikana mahdollisimman vähän kasvihuonekaasupäästöjä. Ne voidaan toteuttaa joko hankkimalla suoraan vähäpäästöinen ratkaisu markkinoilta tai asettamalla vähäpäästöisyyttä edistäviä kriteerejä kilpailutukseen.

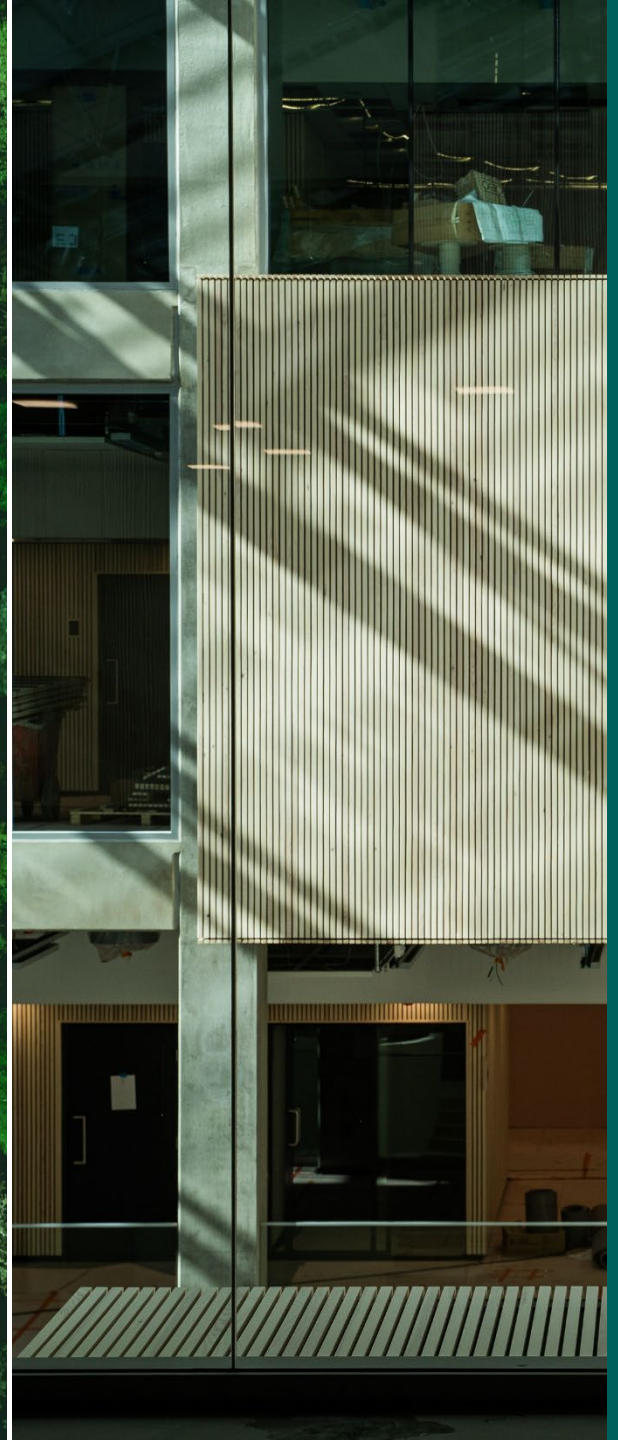

Lähde: Vähähiilisten hankintojen pelikirja
Keino, Kestävien ja Innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus

TURKU AMK

Vähähiiliset hankinnat tukevat luontopositiivisuutta

Turun AMK:ssa luontopositiivisuuteen pyrkiminen näkyy seuraavasti:

- Tunnistamme Turun AMK:n toiminnan vaikutukset luontoon
- Vältämme ja vähennämme luontoon kohdistuvia haittoja järjestelmällisesti
- Korjaamme jo syntyneitä vaurioita mahdollisuuksien mukaan
- Lisäämme luonnolle hyödyllisiä ratkaisuja
- Hyödynnämme erityisesti tutkimusta ja opetusta
- Integroimme luontopositiiviset valinnat kampusarkeen, kuten vähähiilisiin hankintoihin

TURKU AMK

TURKU AMK

Haitallisten aineiden vähentäminen hankinnoissa

Turun ammattikorkeakoulu on laatinut **Itämerisitoumuksen** toimenpiteineen vuosiksi 2024-2028. Sitoumuksessa nostamme hankinnat keinoksi tukea ympäristön ja Itämeren hyvinvointia:

> *Turun AMK tarkastelee hankintojaan haitallisten aineiden näkökulmasta osana vähähiilisten hankintojen politiikkaa ja käyttää haitallisia aineita rajoittavia vaatimuksia / kriteereitä silloin, kun se on hankinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista, tavoitteena vähentää ja estää haitallisten aineiden kulkeutumista ympäristöön ja Itämereen.*

TURKU AMK

Toimenpiteemme tavoitteen saavuttamiseksi

Kohti vähähiilisiä hankintoja

Vaihe 1: Hankintojen tavoitteet

Vaihe 2: Hankintojen vähähiilisyyspotentiaalin tunnistaminen eri kategorioissa

Vaihe 3: Hankinnan ja vähähiilisyyden kilpailuttaminen

Vaihe 4: Ennuste hankintasopimuksen tuloksista

Vaihe 5: Sopimuksen seuranta ja yhteistyö

Vaihe 6: Todettu vaikuttavuus

Lähde: Vähähiilisten hankintojen pelikirja Keino, Kestävien ja Innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus

TURKU AMK

Toimenpiteet

Hankinnat kiertotalouden periaatteita noudattaen

Suosimme **vähäpäästöisimpiä tuotteita ja palveluita.**

Huomioimme mahdollisuuksien mukaan tuotteen tai palvelun **elinkaaren aikaiset kustannukset ja hiilipäästöt.**

Pyrimme noudattamaan **kiertotalouden periaatteita.**

TURKU AMK

Käytettyjen tavaroiden hyötykäyttö

Hankinnan suunnitteluvaiheessa selvitämme hankinnan tarpeellisuuden: selvitämme, löytyykö AMK:lta jo tarvittavat tavarat tai palvelut tai voimmeko täyttää tarpeen olemassa olevia tavaroita kunnostamalla.

Ensisijaisesti suosimme käytettyjen ja kunnostettujen tavaroiden käyttämistä, kun se on mahdollista.

Kartoitamme mahdollisuuksia ja toimintamalleja hankkia käytettyä tavaraa. Toimintamallin löydettyä kirjaamme hankintasäännöt ja -periaatteet ja ohjeistuksen henkilökunnalle.

TURKU AMK

Toimenpiteet

Ostetun tavaran elinkaaren pidentäminen

Hankinnoissa suosimme **pitkiä takuuaikoja** sekä **selvitämme korjausmahdollisuutta** ja varaosien saantia, mikäli se on kyseisen hankinnan kohdalla mahdollista ja taloudellisesti järkevää.

Hankinnoissa selvitämme mahdollisuuksien mukaan, voiko hankinnan tehdä **Tuote palveluna -mallin mukaisesti.** Tällöin hankitaan tavaran sijaan itse suoritusta (printtikone vs. tuloste) ja toimittaja huolehtii siitä, että itse tuotteet ovat hyvässä kunnossa ja ne pääsevät vielä uudelleen käyttöön.

TURKU AMK

Markkinakartoitus ja kriteerit

Markkinakartoituksessa huomioimme ja tarjouspyyntöihin sisällytämme mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia kestävän kehityksen kriteerejä, jotka suuntaavat hankintaa vähäpäästöisemmäksi, esimerkiksi:

- **Motivan ylläpitämä Kriteeripankki**
- **Euroopan komission kestävät hankintakriteerit**

Kehitämme jatkuvasti vähähiilisten hankintojen politiikkaa ja uudistamme hankintakriteereitä, jolloin hankinnoissa edellytetään jatkossa entistä vähähiilisempiä toimintamalleja.

Käytämme soveltuvin osin vähähiilisyyttä edistäviä hankintakriteerejä, kun teemme Hanselin puitejärjestelyjen sisällä minikilpailutuksia AMK:n asiakaskohtaista sopimusta varten.

Toimenpiteet

Laskennan automatisointi ja hankintakategoriat

Edistämme hiilijalanjäljen laskennan automatisointia hankintojen osalta.

Tunnistamme hankintakategoriat, joilla voidaan merkittävästi vaikuttaa Turun AMK:n hiilijalanjäljen pienentämiseen. Kategorisointi pohjautuu ARENE:n mallilla laskettuun Turun AMK:n hiilijalanjälkilaskelmaan.

TURKU AMK

Hankintalinjaukset ja yhteistyö

- Luomme merkityksellisimmille hankintakategorioille **hankintalinjaukset ja -ohjeistukset.**
- Selvitämme markkinoilla olevia vähähiilisempiä vaihtoehtoja ja ratkaisuja.
- Esimerkiksi koneiden ja laitteiden päästövaikutusta pyritään vähentämään hankintaohjeistuksella ja muun muassa pidentämällä laitteiden käyttöaikaa sekä huolehtimalla laitteiden uudelleenkäytöstä.
- **Otamme tarkasteluun Hanselin sopimukset vähähiilisyyden näkökulmasta** ja teemme Hanselin kanssa yhteistyötä, jotta tulevissa yhteishankintasopimuksissa päästöt voidaan minimoida.

Viestintä, kehittäminen ja seuranta

- **Viestimme säännöllisesti henkilöstölle** siitä, miten hankinnoilla pyritään pienentämään hiili- ja luontojalanjälkeämme.
- **Kytkemme** Turun AMK:n TKI-hankkeita ja opinnäytetöitä päästöjen vähentämiseen hankintojen avulla.
- **Osallistumme** Hankinta-Suomen kestävyystyöryhmään ja otamme opit hankintakäytäntöihimme välittömästi.
- **Luomme** hankintapolitiikalle seurantamallin mittareineen.

TURKU AMK